

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

30. juni 2016
16/04892-1

Kommissionens meddelelse "Det årlige EU-arbejdsprogram for europæisk standardisering for 2017" KOM (2016) 357

Nyt notat

1. Resumé

Kommissionen fremsendte den 1. juni 2016 den såkaldte "Standardiseringspakke", som omfatter tre meddelelser om udviklingen af europæiske standarder og det europæiske standardiseringssystem.

"Det årlige EU-arbejdsprogram for europæisk standardisering for 2017" KOM (2016) 357 fastlægger planerne for de standardiseringsaktiviteter, som Kommissionen vil bestille hos de europæiske standardiseringsorganisationer i 2017 med henblik på at understøtte europæisk politik og regulering.

De to andre meddelelser beskrives i et særskilt grund- og nærhedsnotat. Det drejer sig om meddelelsen om "Europæiske standarder til det 21. århundrede" KOM (2016)358, som er et initiativ under Kommissionens strategi for det indre marked og meddelelsen om "Gennemførelse af Standardiseringsforordning 1025/2012 i perioden 2013-2015" KOM (2016) 212, som er en rapportering, der er fastlagt i forordningen.

Meddelelserne har ikke i sig selv samfundsøkonomiske, statsfinansielle eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

2. Baggrund

Kommissionen fremsendte den 1. juni 2016 den såkaldte "Standardiseringspakke", som omfatter tre meddelelser om udviklingen af europæiske standarder og det europæiske standardiseringssystem.

"Det årlige EU-arbejdsprogram for europæisk standardisering for 2017" KOM (2016) 357 fastlægger planerne for de europæiske standarder og standardiseringsaktiviteter, som Kommissionen vil bestille hos de euro-

pæiske standardiseringsorganisationer i 2017 med henblik på at understøtte europæisk politik og regulering.

De to andre meddelelser beskrives i et særskilt grund- og nærhedsnotat. Det drejer sig om meddelelsen om ”Europæiske standarder til det 21. århundrede” KOM (2016) 358, som er et initiativ under Kommissionens strategi for det indre marked og meddelelsen om ”Gennemførelse af Standardiseringsforordning 1025/2012 i perioden 2013-2015” KOM (2016) 212, som er en rapportering, der er fastlagt i forordningen. Endelig omfattede Standardiseringspakken også et arbejdsrapport, der beskriver en første analyse af behovene for udvikling af standarder for tjenesteydelser.

Det årlige EU-arbejdsprogram indeholder som noget nyt i forhold til tidligere år en række indsatser i forhold til standarder om tjenesteydelser. Der er også lagt vægt på, hvordan Kommissionen kan understøtte arbejdet med at udvikle de prioriterede it-standarder for det digitale indre marked fra april 2016.

Offentliggørelsen af et årligt arbejdsprogram for europæisk standardisering er fastlagt i standardiseringsforordningen fra 2012 og har til formål at identificere og skabe gennemsigtighed omkring strategiske prioriteter for europæisk standardisering, som skal understøtte Kommissionens mål.

3. Formål og indhold

Europæiske standarder er et vigtigt instrument for at sikre et velfungerende europæisk indre marked. Standarderne erstatter modstridende nationale standarder og fjerner dermed handelshindringer. Standarder kan sikre, at netværk og systemer kan fungere sammen (interoperabilitet) og kan sætte et højt niveau for forbruger- og miljøbeskyttelse. Standarder er til gavn for forbrugere, virksomheder og samfundet generelt og bidrager til den generelle vækst og konkurrenceevne i EU.

Kommissionen ønsker at styrke den europæiske konkurrenceevne ved at fremme udviklingen af europæiske standarder for varer og tjenesteydelser og har udarbejdet arbejdsprogrammet på baggrund af drøftelser med en bred kreds af interessenter ifm. det Fælles initiativ for standardisering.

Arbejdsprogrammet skal understøtte Kommissionens prioriteter i forbindelse med det digitale indre marked, en bæredygtig energiunion med en fremadrettet politik for klimaændringer, samt i forbindelse med et stærkere og mere fair indre marked med en styrket industriel forankring.

Strategiske prioriteter

It-standardisering

Kommissionen henviser til sin meddelelse om prioriterede it-standarder for det digitale indre marked fra april 2016, men planlægger ikke at sende et standardiseringsopdrag på it-området til de europæiske standardiseringsorganisationer i 2017. Derimod vil Kommissionen bede standardiseringsorganisationerne om at deltage i et forberedende arbejde om at kortlægge og udvikle relevante it-standarder og sikre, at roadmaps m.m. tager højde for de krav, der opstår pga. digitalisering af industrien. Det gælder bl.a. i forhold til cloud computing, Internet of Things og cyber sikkerhed.

Standarder for tjenesteydelser

Som varslet i Strategien for det indre marked, har Kommissionen udarbejdet et arbejdsdokument om behovet for udvikling af europæiske standarder for tjenesteydelser. Kommissionen foreslår, at man både undersøger nationale og andre standarder for at se, hvor der er behov for at udvikle europæiske standarder, og at man arbejder mere med gensidig anerkendelse med henblik på at revidere eksisterende regler for autorisationer m.m. I forlængelse af dette skal man tilbyde virksomhederne effektiv information om standarder m.m. gennem den forventede Digital Single Gateway, som skal formidle information om regler til virksomhederne mere generelt.

Kommissionen vil på denne baggrund sætte en række initiativer i gang for at styrke en større deltagelse i udvikling og brug af europæiske standarder for tjenesteydelser. Det gælder bl.a. en prioritering af hvilke europæiske servicestandarder, der er behov for fremadrettet, ligesom Kommissionen vil anbefale de europæiske standardiseringsorganisationer, de nationale standardiseringsorganisationer og medlemslandene at arbejde med europæiske standarder for tjenesteydelser.

Kommissionen vil starte arbejdet med standarder for tjenesteydelser i 2016 og intensivere indsatsen i 2017 med henblik på at øge kendskabet til og brugen af europæiske standarder for tjenesteydelser.

Strategisk prioriterede områder for standardisering i 2017

Arbejdsprogrammet beskriver Kommissionens strategiske prioriteter i forbindelse med udviklingen af europæiske standarder. Der tages udgangspunkt i følgende områder:

- 1) det digitale indre marked
- 2) en bæredygtig energiunion med en fremadrettet politik om klimaændringer
- 3) et stærkere og mere fair indre marked med en styrket industriel forankring

I forhold til det digitale indre marked skal der udvikles et fælles sprog for it-kvalifikationer og niveauet af disse kvalifikationer, som kan forstås i hele EU. De administrative byrder ved registrering i havne skal forbedres ved at forbedre rapporteringsmekanismerne for shippingfirmaer. Endelig skal informationssystemerne i transportsektoren forbedres for at sikre effektivitet og reducere omkostninger.

I forhold til en bæredygtig energiunion med en fremadrettet politik om klimaændringer, skal der også sættes standardiseringsaktiviteter i gang. Det gælder standarder for infrastruktur for atomkraft, der dækker en hel livscyklus, og det gælder standarder, der skal sikre interoperabilitet mellem el-net, således at man kan forøge mængden af energi fra fornybare energikilder uden, at det fører til ekstra omkostninger for forbrugerne.

I forhold til et stærkere og mere fair indre marked med en styrket industriel forankring skal der fokuseres på sikkerhed og interoperabilitet. Det gælder bl.a. byggevaresektoren, herunder byggevarer i kontakt med drikkevand. Det gælder vurderingsmetoder i forhold til fødevarekontaktmaterialer, samt kompostering af plastikemballage. Endelig gælder det jernbaneområdet, vejrinformationsprodukter til piloter, fornybare kemikalier og forsvars- og sikkerhedsområdet.

Internationalt samarbejde

På det internationale område foreslår Kommissionen de europæiske standardiseringsorganisationer at fortsætte med at markedsføre europæiske og internationale standarder i regioner, hvor den europæiske industri har brug for en lettere markedsadgang. Kommissionen lægger vægt på standarders betydning i forbindelse med handelsaftaler, som fx TTIP med USA, CETA med Canada, og de pågående forhandlinger med Japan.

Kommissionen fortsætter sin policy dialog med tredje lande om udbredelse af kendskabet til standarder i forhold til bl.a. Kina og Indien. Der er pt. 90 europæiske standarder, der er blevet anerkendt direkte som kinesiske standarder.

Forskning og innovation i standardisering

Standarder er et godt instrument til at udbrede ny teknologi og nye metoder. Horizon 2020 vil arbejde med anvendelsen af ny viden og teknologi og kommer til at understøtte standardisering gennem forskning og udvikling. Kommissionen beder de europæiske standardiseringsorganisationer om at opfordre til og facilitere at eksperter på teknisk niveau fra forskningsprogrammer, der finansieres af EU, også har mulighed for at deltage i udviklingen af europæiske standarder.

Næste år

På baggrund af diskussionerne med interessenter i forhold til det Fælles initiativ for standardisering vil Kommissionen igangsætte to indsatser.

For det første et studie af den økonomiske og samfundsmæssige effekt af standardisering på europæisk niveau, som også skal undersøge eksisterende modeller for finansiering af standarder. Studiet skal tage højde for eksisterende nationale effektstudier. Studiet blev efterspurgt af Rådet i rådskonklusionerne fra marts 2015.

For det andet en substantiel dialog med de andre EU institutioner. I forbindelse med udarbejdelsen af Det årlige EU-arbejdsprogram for standardisering skal der hvert forår sikres en grundig dialog med Europaparlamentet, Det europæiske økonomiske og sociale udvalg og Det europæiske Regionsudvalg om fremdriften i europæisk standardisering med udgangspunkt i en årlig rapport fra Kommissionen til Rådet og Europaparlamentet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om meddelelsen.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser*Lovgivningsmæssige konsekvenser*

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv samfundsøkonomiske eller statsfinansielle konsekvenser. Det forventes, at de initiativer, der er angivet i meddelelserne, samlet set vil få positive samfundsøkonomiske konsekvenser afledt af en forbedret konkurrenceevne. Det er muligt, at arbejdsprogrammet følges op af konkrete retsakter eller initiativer, der vil kunne medføre statsfinansielle konsekvenser. Disse kan ikke vurderes på nuværende tidspunkt.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Meddelelsen har ikke i sig selv konsekvenser for beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Kommissionens meddelelse er sendt i høring i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål den 2. juni med frist for bidrag den 16. juni 2016. I den forbindelse er følgende bemærkninger modtaget:

DI bakker op om Kommissionens prioritering af standardiseringsområdet. Eksistensen af standarder øger konkurrenceevnen og har stor betydning for global samhandel, så det er vigtigt at der etableres en platform, hvor der målrettet arbejdes med at modernisere og prioritere den måde standardiseringsarbejdet i Europa fungerer på. Standarder har en afgørende rolle i forbindelse med eller i stedet for lovgivning og indgår som et væsentligt element i eksisterende og kommende handelsaftaler.

DI understreger vigtigheden af, at alle relevante interessenter bidrager til at udvikle rammerne for standardiseringsarbejdet, og at danske myndigheder er engagerede i standardiseringsarbejdet både på nationalt, europæisk og internationalt plan.

DI bakker op om Kommissionens ”Joint Initiative for Standardisation”, som beskriver rammerne for en frivillig fælles fremadrettet indsats på tværs af interessenter. DI finder det væsentligt at Danmark fortsætter sit engagement i initiativet og gerne bidrager aktivt til at konkrete aktiviteter kan gennemføres.

DI er enig i, at der kan ligge et stort potentiale i at udarbejde standarder inden for hhv. it og tjenesteydelser. Man skal dog sikre sig at, at standarderne efterspørges og er baserede på markedets behov på en case by case basis og efter grundig høring hos relevante interessenter. Det skal analyseres om fordelene ved at udvikle standarden er tilstrækkelig store til at berettige udviklingsomkostningerne.

DI mener, at Kommissionen bør være særlig påpasselig med at implementere en top-down tilgang til udviklingen af standarder når det gælder tjenesteydelser, da ydelserne i større udstrækning end varer afhænger af forhold, der kan være svære at standardisere, som fx interaktion mellem mennesker, kunders oplevelser m.m. Standarder for tjenesteydelser kan dog være brugbare, hvis de medvirker til at øge kvaliteten af produkterne og den leverede service ved at være guidelines, som virksomhederne kan arbejde efter. Hvis ovenstående principper bliver fulgt, er der interesse fra virksomhederne til at bidrage til udviklingen af europæiske standarder for tjenesteydelser.

DI finder det positivt, at Kommissionen fremover vil monitorere udviklingen af service standarder, for at undgå konflikter mellem forskellige standarder.

I forhold til it-området, finder DI at det er afgørende, at der fra dansk side er særligt fokus på udvikling og udbredelse af internationale standarder med henblik på at styrke nye markeds- og eksportmuligheder for danske virksomheder. Traditionelt holder danske it-virksomheder en stærk førerposition, fx indenfor greentech, forvaltningsløsninger, sundhedsteknologi og skole-it, som i langt højere grad kan sættes i spil i form af øget eksport af løsninger til andre lande.

DI er ikke i tvivl om, at jo mere Danmark kan påvirke den internationale standardiseringsdagsorden, jo mere vil danske virksomheder og forbrugere generelt opleve større sammenhæng og dermed tryghed, når de agerer på tværs af landene i det digitale marked.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der foreligger på nuværende tidspunkt ikke oplysninger om andre landes holdninger til meddelelsen.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens meddelelse velkommen og støtter det årlige EU-arbejdsprogram for europæisk standardisering for 2017.

Udviklingen af relevante standarder til tiden, koordineret med udviklingen af globale standarder, kan sikre markedsadgang og øget eksport til såvel EU's øvrige medlemsstater, som globalt.

Regeringen støtter Kommissionens initiativer for at skabe et mere velfungerende servicemarked gennem udvikling af europæiske standarder. Regeringen understreger dog, at udviklingen af servicestandarder, på linje med andre standarder, skal være markedsdrevne.

Regeringen støtter også Kommissionens initiativer i forhold til it-området, hvor der skal igangsættes et forberedende arbejde om at kortlægge og udvikle relevante standarder og sikre, at roadmaps m.m. tager højde for de krav, der opstår pga. digitalisering af industrien.

Regeringen støtter endvidere, at Kommissionen igangsætter standardiseringsaktiviteter for at understøtte sine strategiske prioriteter i forbindelse med følgende områder: 1) det digitale indre marked 2) en bæredygtig energiunion med en fremadrettet politik om klimaændringer og 3) et stærkere og mere fair indre marked med en styrket industriel forankring.

I forbindelse med udviklingen af det digitale indre marked vil der blive igangsat udviklingen af et rammeværk for færdigheder for ikt-professionelle, og regeringen mener, at et sådant rammeværk bør indeholde aspekter vedrørende cyber- og informationssikkerhed.

Regeringen ønsker endvidere, at der fra dansk side arbejdes aktivt for, at indsatsen om byggevarer under det Fælles initiativ for standardisering omfatter en modernisering af rammerne og processerne omkring mandater for nye standarder om byggevarer, herunder at der sikres gennemsigthed i processerne, brugbare og forståelige standarder og hurtigere og mindre komplicerede beslutningsprocesser.

Regeringen er enig med Kommissionen i, at de europæiske standardiseringsorganisationer, bør fortsætte med at markedsføre europæiske og internationale standarder i regioner, hvor den europæiske industri har brug for lettere markedsadgang, og at standarders betydning er vigtig i forbindelse med handelsaftaler med tredje lande.

Regeringen ser positivt på, at der udarbejdes en analyse af de økonomiske effekter af standardisering på EU plan, og ser særligt frem til kortlægningen af eksisterende finansieringsmodeller for standardisering.

Endelig finder regeringen det positivt, at der fremover gennemføres en grundig dialog om arbejdsprogrammet og dets gennemførelse med Europaparlamentet, Det europæisk økonomiske og sociale udvalg og Det europæiske Regionsudvalg.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.